

ВЕСЕЛКА

ЖУРНАЛ ДЛЯ ДІТЕЙ

THE
RAINBOW
A CHILDREN'S MAGAZINE

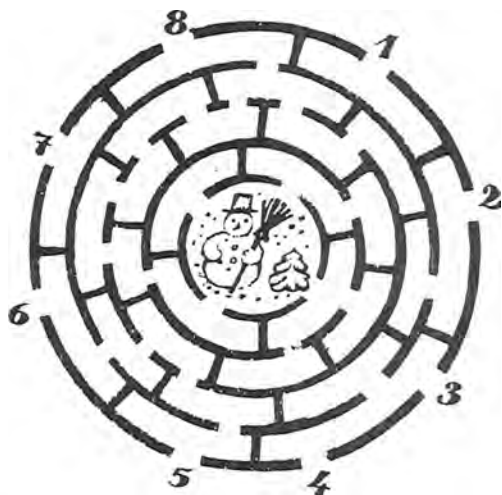
РІК XXXУ

ЛЮТИЙ 1989

Ч. 2 (408)

В ГОСТІ ДО СНІГОДІДА

Котрою дорогою можна пройти в гості до снігодіда, щоб попрощатися з ним, бо вже весна близька.

З ЧОТИРЬОХ — П'ЯТЬ!

Тут зображене вістря стріли. Чи зможете нарисувати отаких чотири вістря, так, щоб складені разом дали п'ять?

СПРОБУЙТЕ!

Отут шість сірників. Складіть їх так, щоб вийшло шість трикутників.

ЯК Я НАЗИВАЮСЯ?

Мене в руки береде
І в воду кладете,
З вами я купаюся,
Піною вкриваюся.
Я воді радію,
Хоч в воді — малію.

Як я називаюся?
Отут напишіть
І голосно скажіть:

Б.Д.

ЩО ЦЕ?

Вода холодна, чиста
З-під каменя б'є,
Спраглий подорожній
З нього радо п'є.
Що це є?
Отут напишіть
І голосно скажіть:

Б.Д.

ВІДЧИТАЙТЕ!

Отут ряд слів, що починаються буквами „ма“, а кінчаються буквою „а“. Замість рисок вставте відповідні букви і відчитайте слова:

Ма - а	Ма - - - а
Ма - а	Ма - - - а
Ма - - а	Ма - - - - а
Ма - - а	Ма - - - - а
Ма - - - а	Ма - - - - - а
Ма - - - а	Ма - - - - - а

ХТО Я?

Я не птах, а крила маю —	Що сягають ясних зір,
Хоча ними й не махаю,	Хмару, бурю перескочу
Та лечу понад пустелі,	І лечу, куди захочу,
Понад море і оселі,	Все літати звик я так,
Не боюсь високих гір,	Бо ім'я моє

РОЗГАДКА ЗАГАДКИ — РОЗВАГИ ЗА ГРУДЕНЬ 1988:
ЯКІ КНИЖКИ БРАЛИ З ПОЛІЦІ ГАЛИНКА І АНДРІЙКО?
„Марушка-Чепурушка і Лесь — Побігдесь” та „Маленький дзвонар з Конотопу”.

з кольоровими ілюстраціями виходить кожного місяця у Видавництві „Свобода” заходами Українського Народного Союзу. Редагує Колерія. Річна передплата становить у ЗСА — 8:00 дол. у інших країнах — рівновартність цієї суми. Для членів УНС 5.00 дол. Ціна окремого числа 75 центів. Ціна подвійного числа — 1.00 дол.

THE RAINBOW — VESELKA

ISSN 0300-6379

Обкладинка роботи Миколи Бутовича

Published monthly, except May to August Bi monthly
at Jersey City, New Jersey
30 Montgomery Street — Jersey City, New Jersey 07302
Supscription \$8:00 per year UNA members \$5:00 per year
Entered as Second Class at Jersey City, N. J.

Ілюстрація на обкладинці:
Іван Брикович — Зимові розваги

На шибках цвітуть ще квіти,
Льодові, беззапашні,
Ще на вітах грає вітер
Зимові свої пісні.

А вже сонце шле привіти,
Пише пальцем на стіні:
„Проганяйте Зиму, діти,
Це ж її останні дні!..”

ЛЕСЯ УКРАЇНКА

Поруч Шевченкового „Кобзаря”, в кожній українській хаті є твори Івана Франка — поеми „Мойсей”, „Панські жарти” і інші твори, а для дітей його славний „Лис Микита” і казки „Коли ще звірі говорили”. З поетичних творів Франка дуже відома поезія „Каменярі”.

Крім Шевченка і Франка, відоме всім українцям третє ім'я — Лесі Українки. Її

знають уже змалечку українські діти. Це вона написала славу казку „Біда навчить” — про горобчика, що просив різних птахів, щоб його розуму навчили. Написала вона також казку „Лелія”, „Казку про Оха-Чудодія”, вірші „Мамо, іде вже зима”, „Вишеньки” та інші твори. А найславніший твір Лесі Українки „Лісова пісня” — про чарівну красу української природи. Написала вона багато творів для театру: крім „Лісової пісні”, ще такі як „Бояриня”, „Камінний господар” і інші. З її поезій найбільше відома „Контра спем сперо”, по-українському це значить „Сподіваюся проти надії”.

Твори Шевченка, Франка і Лесі Українки перекладено на різні чужі мови, їх знають і вивчають чужинці, про них пишуть чужі учені.

Лесю Українку вшановує український нарід

Леся Українка

звичайно у лютому, бо це місяць її народження (25 лютого 1871 року).

Як Шевченко і Франко, так і Леся Українка закликали український нарід до боротьби за волю, за власну державу.

Померла Леся Українка 1-го серпня 1913 року і похована в Києві.

На честь Лесі Українки збудовано па-

м'ятник в Америці — у місті Клівленді і в Торонто, Канада. Влітку просіть, діти, ваших батьків, щоб повезли вас туди поклонитися великій нашій поетесі.

А напевно вже багато з вас були у Вінніпегу, в Канаді, чи в столиці ЗДА Вашингтоні і бачили там пам'ятники на честь нашого Тараса Шевченка. Пам'ятник Шевченкові стоїть також на оселі Українського Народного Союзу „Союзівка” у Кергонксоні.

Отак і в Україні і в чужих країнах знають, шанують і вивчають-читають твори наших великих поетів-письменників: Тараса Шевченка, Івана Франка і Лесі Українки.

Будьте ж, діти, горді і щасливі, що український нарід має таких великих поетів, таких велетнів духа, що їх слава лунає по всьому світі.

Б. Д.

„НАДІЯ” — ПЕРШИЙ ВІРШ ЛЕСІ УКРАЇНКИ

Ні долі, ні волі у мене нема,
Зосталася тільки надія одна:

Надія вернутись ще раз на Вкраїну,
Поглянути ще раз на рідну країну,

Поглянути ще раз на синій Дніпро, —
Там жити чи вмерти, мені все одно;

Поглянути ще раз на степ, могилки,
Востаннє згадати палкі гадки...

Ні долі, ні волі у мене нема,
Зосталася тільки надія одна.

Картина мистця Петра Андрусева зображує як маленька Лєся Українка пише свій перший віршик п. н. „Надія”. Ця поезійка постала під впливом жалю й туги Лєсі за своєю улюбленою тіткою Оленою Антонівною Косач, яку російська жандамерія вивезла на Сибір за її письменницьку творчість та громадську діяльність для добра українського народу. Позаду Лєсі її мама, письменниця Олена Пчілка.

Про молоді роки Лєсі Українки прочитайте книжечку Гліба Лазаревського „Молодість Л. Українки” та два оповідання в книжці Володимира Барагури „Мечі Книга”.

СВІТ, МОВ КАЗКА

Вчора ліс ховався у мряку,
А вночі мороз дихнув,
Кожну віточку, гілляку
Ніжно сріблом обгорнув.

Морозеньку-чарівничку,
Замінив ти в казку світ —
Хоч щипнеш не раз і в личко,
Діти шлють тобі привіт!

В лісі блиснуло, засяло —
Іней іскрами заграє,
Вийшло сонце, засміялось —
Зайчик з дива дибки став.

Гляньте, ось виходить з бору
Біла Краля Зимова,
Гарна-гарна, хоч сувора —
В неї сукня льодова.

А на сукні ті узорі,
Що їх видно на шибках —
Із серпанку кануть зорі,
Сяють персні на руках.

З нею йдуть її дворяни,
Йдуть ведмеді і вовки,
Скачуть зайчики між пнями,
Тихі сарни і цалки.

Світ, як диво — світ, мов казка —
Світ, неначе срібні сні —
А під листям спить комахка,
Спить, чекає до весни.

Роляник

СНІГОВА БАБА

(Ілюстрація Юрія Козака)

Хтось зіпив з снігу бабу, грубу,
Круглобоку —

Ніс з картоплі, очі — вугіль,
Білу й чорнооку,

З граблів зуби, з тичок руки,
Коса зі соломи,

В руках міцно держить віник;
Мало що не зломить.

Стоїть баба вдень тихенько,
Дивиться на сонце,

Уночі дітей лякає крізь хатне віконце:
Шкірить зуби, скрипить, тріщить,

Вітром косу чеше,

Подвір'ячко замітає, деревом колише.

Але сонечко не довго холодно дивилось,
Як почуло весну близько, ціле загорілось,
Стало гріти, зм'якла баба, прийшли теплі
Слоти,

Розм'якали сніжну бабу, як цукерку в роті.

Ох, тепла не любить баба —

Вся краса розплилась,

Косу десь вітри понесли, очі розгубились.

Ще день, ще два та й не стане
Снігової баби,

А в баюріці, де стояла, закумкають жаби.

Г а л я

Пояснення-спочничок: **вугіль** або **вугілля** (charcoal); **граблі** — rake; **тичка** — pole; **віник** — мітла; **зм'якнути** — to relent; **розм'якати** — to soften; **баюра** — калабаня, капюха — (pool); **кумкати** — to croak.

РОМЧИКОВА МРІЯ

Жив на світі ганий хлопчик,
На ім'я веселий Ромчик.
Він був чемний, добре вчився,
Ще й удома помагав,
З друзями добром ділився
Й таку пісеньку співав:

Не журись, козаче,
Бо козак не плаче!
Україні помагай,
Щоб звільнився рідний край!

З Ромком песик ріс кудлатий,
Що й казати — мудрий пес:
Можна ним листа послати!
Просто чудо із чудес:
Вмів „завмерти”, вмів служити,
Чемно лапку подавав,
Лиш не вмів він говорити,
Крім звичайного „гав-гав”.

Але Ромчик запевняв,
Що Рябко знав нашу мову
Й навіть пам'ять мав чудову,
Тільки те не кожен знав...
Ви не вірите мені?
Може скажете, що ні?
Не здавалось вам ніколи.
Що ваш песик щось сказав?!

Був у Ромчика ще котик,
Що весь день на кріслі спав.
Встане кіт, розкриє ротик,
Голосно промовить „няв!” -
Значить, кіт уже голодний,
Пообідати вже згодний.

У кота кожух пухнастий,
Надзвичайна чистота.
Умиватись добре й часто
Ромчик вчився від кота!

Ромчик вдень ходив до школи.
По обіді вдома вчивсь.
Часом з дітьми грав в футбол.
Часом з песиком дровичсь...
І співав собі щораз
Пісню — сам собі наказ:

Не журись, козаче,
Бо козак не плаче!
Україні помагай,
Щоб звільнився рідний край!

А чому сумує Ромчик?
Бо він мріє про полет!
Не про іграшку — бальончик,
Про космічний лет ракет!

Розказав сестрі Марії,
І порадила сестра:
— Щоб твої здійнилися мрії,
Дбати вже тепер пора.

Щоб дістатися до неба
На космічній літаку,
Добре вчитись в школі треба
Тим, хто мрію взяв таку!

— Знаю, сестро, вчитись варто,
Бо наука — перший крок
І до Місяця, й до Марса,
До планет і до зірок!

Песик з котиком сиділи,
Прислухались до розмов,
Разом з Ромчиком раділи,
Розуміли все немов...

Добре, брате, — похвалила
Ромчика його сестра.
— Сон тебе бере на крила,
Спати вже тобі пора...

Хай тобі присниться мрія —
Міжпланетний твій літак.
І на сон сестра Марія
Заспівала тихо так:

Не журись, козаче!
Бо козак не плаче!
Україні помагай,
Щоб звільнився рідний край!

Пухнастий — пушистий (fluffy); футбол — soccer; дровичся — дратувати (to tease, to provoke).

ДІД

Діти снігу накатали,
Бабу ізпіпили,

І на паві у снігу
Діда посадили.

Дід розсердивсь, затрусивсь
І берниць із пави:

„Не зробили ніг мені —
То й кінець забаві!”

ЛЕГКО ЧИ ВАЖКО?

— Що за чудова днина! —
Батько промовив до сина:
— Поки вночі ми спали,
Снігу он скільки впало!

Сину, вдягни козушину
Та попрацюй із годину,
Сніг відгорни з подвір'я —
Він же легенький, як пір'я.

От проминула година,
В хату вернувся хлопчина.
Вуха і ніс червоні,
І задубіли долоні...

Тато питає Івася:
— Як там робота вдалася?
Правда, що сніг був пухкий,
Правда, що був не важкий?

І відповів наш козак:
— Сніг був легенький, це так;
Та заболіла рука —
Бо дуже лопата важка.

Задубіти — стверднути (to stiffen); пухкий — friable, puffy.

ГОРІШКИ

Рано білочка збудилась —
Дуже їсти їй хотілось.

У дуплі ж нема нічого,
Навіть зернятка дрібного.

Почухала білка вуха:
„Бач настала голодуха!”

Та згадала, що в садку
Є горішки у сніжку.

То ж сама вона й надбала,
Для зими їх приховала.

Враз спустилась із гілок
І побігла у садок.

І від груші до бузка,
Від бузочка до кленка —

Сніг розрила, та де ж ма —
Нічогосінько нема!

Та невже ж вона забула,
Де горішки пригорнула?

Розгортає глибше сніг,
А під снігом — плиг щось, плиг!

З переляку бідна білка
Аж підкочила на гілку —

И закричала: Ах-ах-ах!
Не горішки там, а жах!”

Де не взявся тут сірий котик,
Подививсь, умив свій ротик —

И посміявся з білки трішки:
„Хто ж лякається так мишки?“

Мишки ж хвостиком крутнули
І від котика чкурнули.

Він аж нявкнув від досади
І подався геть із саду.

Білка зиркнула згори:
„Ой, горішки в тій норі!“

Це ж мої горішки тут
Мишки капосні гризуть!

Та ще й роблять з мене сміх!
Ні, горішки не для них!”

І крутнулась набік білка,
В світ зіскочила із гілки —

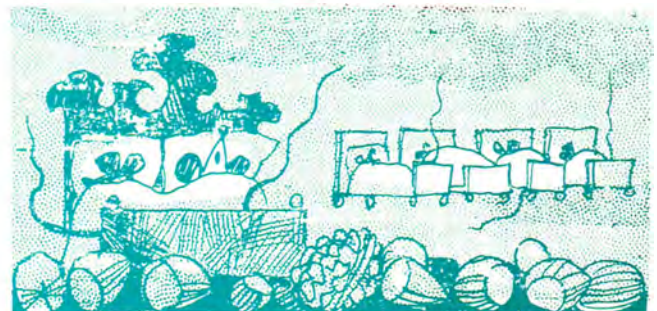
І, хоч гнівалися мишки,
Відібрала в них горішки.

У дупло перенесла,
Попоїла і лягла —

І спокійно вже поспала,
Бо горішків досить мала.

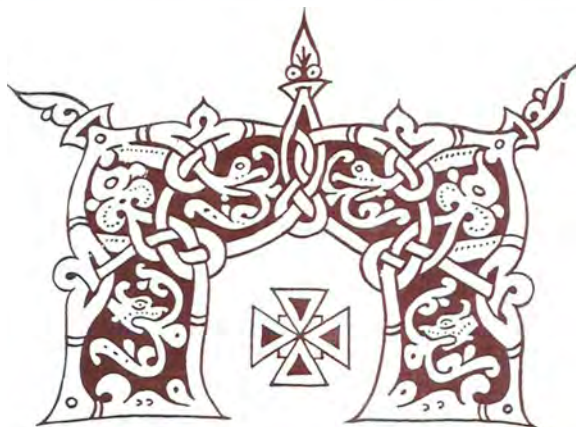
Та і мишки не ридали,
Бо горішків приховали...

Дупло — ямка в стовбурі дерева або зуба (hollow); голодуха — голод (hunger); груша — pear-tree; бузок — Шас; клен, кленок (maple) — назви дерев; чкурну-

ти — швидко побігти; досада — невдоволення, розчарування (vexation, disappointment); капосний — нікчемний, шкідливий (harmful, wretched).

З ДИТЯЧОГО ЖИТТЯ

Хрищення Руси ~ України в Уяві Українських Дітей

Заголовна сторінка каталогу виставки.

Заходами 64-го Відділу Союзу Українок, старанням його виховної референтки пані Дарії Костів в днях 2-го до 9-го жовтня 1988 р. відбулася в галерії Об'єднання Українських Мистців у Нью Йорку виставка дитячих малюнків, рисунків і письмових опрацювань на тему Хрищення України.

Діти школи СУМА в Нью Йорку відвідують виставку.

Хрищення України — картина Христини Літинської, 12 років, учениці „Рідної Школи” в Філадельфії.

Марко Брикович, 11 років, Мейопек, Н.Й., учень Школи Українознавства, Нью Йорк.

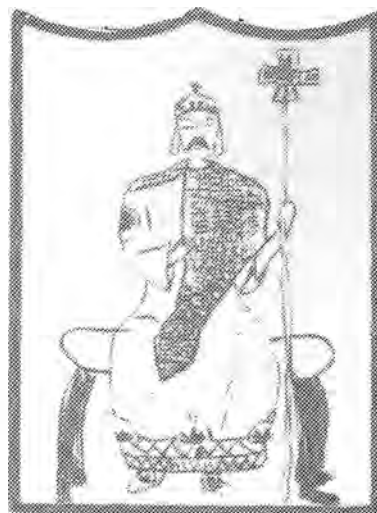

Князь Володимир Великий, картина Анни Бучек, 8 років зі школи св. Духа, Бруклін, Н.Й.

В виставці взяло участь 68 дітей-школярів у віці 8-15 років життя. Вони прислали 57 образотворчих і 11 письмових праць. Учасниками виставки були діти українських шкіл і курсів українознавства в Нью Йорку, Філадельфії, Чикаго, Нью Гейвені, Вашингтоні, Вільямс-тавні, Клівленді, а також з окремих місцевостей.

Перед відкриттям виставки оглянуло її сто дітей з Курсів Українознавства „Самопоміч” і СУМА в Нью Йорку. Дітей вітала голова 64-го Відділу США пані Христя Навроцька, яка давала пояснення. Вона теж відкрила офіційно виставку в дні 2-го жовтня. На відкриття прибуло 80 осіб. Пізніше теж було багато відвідувачів. Всі висловлювалися похвально про виставку. Деякі діти теж висловлювалися прихильно про виставку, дехто жалів, що не взяв у ній участі своїми експонатами.

В. Б.

Князь Володимир
Великий на престолі —
Оленка Ройовська,
6 років.

ДОБРИЙ СТОРОЖ

(Ілюстрація Ю. Козака)

Темної зимової ночі забіг зайчик з поля в садок. Знайшов молоде деревце і вже ось-ось хоче обгризати кору, аж знечев'я...

— О-о! Хтось стоїть там недалеко...

Стоїть білий, капелюх на голові, в руках мітла велика... Ах! Який же страх!

Злякався зайчик і давай утікати — аж сніг за ним закурився.

А сніговий дід сміється, аж морквяний ніс йому трясеться:

— Еге ж, таки налякався мене! Добрий садовий сторож з мене!

В. Д.

ВИПАВ СНІГ

Випав сніг! Випав сніг!
А на ньому слід від ніг —
Від моїх
І від твоїх,
Від усіх,
усіх,
усіх.

І від котика малого,
І від песика рудого,
Від горобчика прудного,
Що стрибає під кущем.

Сніг іде, сніг іде,
Сніг кружляє цілий день,
І по білому сніжку
Ми гуляємо в садку —

Разом з котиком маленьким,
Разом з песиком руденьким
І горобчиком сіреньким,
Що стрибає під кущем.

Діма

Подивіться, хлопці і дівчата,
Чи ж не славні в мене ці санчата?
Вийду зранку на сніжок,
Розмотаю батіжок,
Сяду ззаду на санки,
Приберу до рук віжки —
Вйю!

Тільки ба... Не смійтесь, добрі люди!
Гей, а хто санки тягнути буде?
Нащо здався той сніжок,
І санки, і батіжок,
І Мороз та ще й Зима,
Як коня нема?

Я спіймаю Вітра-дармодуя
Та й його у шлеї запряжу я,
Батіжком я замахну:
— Гей же, Вітре! Гей, ану!
Хутко-швидко їдьмо ми
В гості до Зими!
Вйю!

МИХАЙЛО МАМОРСЬКИЙ

КАЖУТЬ, ЩО ТЕПЕР ЗИМА...

Ілюстрація ІІ. Холодного

Кажуть, що тепер зима, де є сніг — у нас нема. На Флориді ми живем, ягідки у січні рвем. Колихає пальми вітер, попід ними квітнуть квіти, ми стрибаєм по траві, нам зима не в голові!

Не потрібні нам санчата, рукавиці, чоботята. Не устромиш носа в сніг, і не зробить ніс „апчіх!“ Навіть з нас ніхто не знає, як сніжок той вигля-

дає. А цікаво знать, ще й як — чи м'який, який на смак.

Ми напишемо до Наді, що живе аж у Канаді: „Люба Надю, добра будь, дуже просим, не забудь: як писатимеш до Ксені, набери сніжку з півжмені, у коверту поклади і пришли до нас сюди!“

ДИМА

Ілюстрація Е. КОЗАКА

СНІЖИНКИ

Сніжиночки-іскриночки
Кружляють угорі,
А дівчинка Мариночка
Гуляє у дворі.

Все бігає з санчатами
І возить по сніжку
Ведмедика пухнатого
І лялю в кожушку.

А з ними теж проїхатись
Сідають в саночки
Сніжиночки-іскриночки
Веселі блискітки.

СНІГОВІ ЗІРКИ

Який же це мистець поробив такі чудові зірки та й з чого ж вони? Чи знає хто з вас?

О, цей мистець вам усім добре відомий. Він зветься мороз, а зірки — це ж ті маленькі сніжинки, що білими метеликами літають на землю та вкривають її білим килимом.

Придивіться добре сніжинці, що впаде на чорну матерію. На чорному найкраще можна бачити, що кожна сніжинка, — це чудова шестигонна зірка, зроблена так майстерно, що навіть тяжко її нарисувати. Ще краще можна побачити її крізь побільшуюче скло, що зветься сочка. А з чого зроблена така зірка-сніжинка?

Усім відомо — з води. Вода, що є на землі, перетворюється в пару, пара підноситься вгору, там збирається у хмари, перетворюється знову в воду і падає дощем на землю. Так буває вліті, а взимі замість дощу падає сніг, а сніг це й є замерзла вода. Не раз уліті замість дощу падає град, отакі льодяні кульки, що бувають іноді завбільшки з яйце. Це тому, що вліті буває часом угорі над нами холодно, і тоді дощ замерзає й перетворюється в льодяні кульки.

Град іноді винищує збіжжя в полі та збиває з дерев овочі і через це він шкідливий. Сніг не те, він пожиточний, бо, немов теплою периною, охороняє від морозу засіяні восени поля. Безпечно сплять собі під снігом засіяні зеренця, чекаючи на весну, щоб зійти та зеленню вкрити наші лани. А сонечко їх пригріє, а матінка-земля буде годувати, аж поки виросте з зерняток колосся.

Отак то майстерно й мудро Боже Провидіння влаштувало все в нашій природі.

УСМІХНІТЬСЯ!

ВАРЕНИЙ ЛІД

Галинка пішла до парку і знайшла велику льодову бурульку. Хотіла її покуштувати, але тато не дозволив.

Галинка принесла бурульку додому і сказала до мами:

— Мамусю, прошу це мені зварити, бо тато не дозволяє їсти сирого.

МУЗИКА ДО КАЗКИ—П'ЕСИ „БУНТ ЛЯЛЬОК”

ДІЯ II

Танок квітів — закінчення.

Фі - ял - ки си - ні, здій - міть - пе - люст -

ки, па - ху - ці ро - жі,

спле - тіть го - лів - ки, сон - це встань, про - мінь

дай, нам дай! Зем - ле

рід - на, всміх - нись, о - жи - вай,

за - кинь від - чай, здіЙ-сни мрі - ї рай!

Пісня пташки

Andantino

бід-них ді-ток при-ве-ла, А- а, а- а, із по-близь-ко-

го се-ла. У них вдо-ма не-ма не-ні, тай хат-ки ду-же сту-де-ні,

Ой, у-трить у них сльо-зу, та й прий-міть їх до гур-ту, А-а, а-а,

бід-них ді-ток при-ве-ла.

Дія II ЯЛИНКА

Слова: І. Савицька
Музика: М. Фоменко

Allegretto moderato

CHORUS

PIANO

f *p* *solo сольо*

Ти я - лин - ко

яс - - на Ти зе - ле - на, крас - на Влі - сі тем но - му зро - сла,

декілька голосів

mf

Ді - тям ра - дість при - нес - ла Влі - сі за - го - ро - - ю, Ти - хо са - мо -

(Продовження буде)